

>

BEZOEKADRES

POSTADRES

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

ONDERWERP
Voortgang Stichting Samenwerking Zuid-
Limburg
BEHANDELD DOOR
E-MAILADRES

DATUM
20-04-2026

TELEFOONNUMMER
FAXNUMMER

BIJLAGEN

ONZE REFERENTIE
UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Zuid Limburg, hierna SZL. In november 2025 startte de directeur van stichting Samenwerking Zuid-Limburg effectief. Daarmee is de stichting inmiddels 6 maanden onderweg, een natuurlijk moment om terug te blikken.

1. Inhoudelijke achtergrond en aanleiding oprichting SZL

Agenda Zuid-Limburg

Met het vaststellen van de [Agenda "Zuid-Limburg](#) gaat over grenzen heen" hebben de colleges van de zestien gemeenten in Zuid-Limburg en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg een gezamenlijke lange termijn ambitie en toekomstperspectief voor de regio neergelegd. Met deze Agenda zet de regio in op een brede welvaarts groei.

Om de Brede Welvaart in Westelijk Zuid-Limburg te versterken zijn er, specifiek met betrekking tot regionale samenwerking, op drie gebieden verbeterpunten. Verder in dit document wordt uiteengezet welke rol de Stichting Samenwerking Zuid-Limburg hierin gaat betekenen;

- A. Versterking van de uitvoeringskracht op regionale schaal.
- B. Gezamenlijk optrekken bij regionaal samenhangende vraagstukken en daarbij kennis benutten.
- C. Bundelen van bestaande platforms, nu is er sprake van gescheiden en mede daarom niet altijd effectieve circuits.

De maatschappelijke opgaven, zoals vastgelegd in de Agenda Zuid-Limburg, vragen om een grensoverschrijdende samenwerking. Overheden, private en semipublieke partners en kennisinstellingen hebben elkaar nodig in de uitwerking van een effectieve aanpak die tegelijkertijd meerjarig moet zijn. De inhoudelijke opgaves tonen de noodzaak aan om te komen tot effectieve en efficiënte samenwerking met een duidelijke focus en samenhang tussen de diverse schaalniveaus.

Regio Deals Zuid-Limburg

Voortbordurend op de Agenda Zuid-Limburg hebben de 10 gemeenten in Westelijk Zuid-Limburg samen ingetekend op tranches 4 & 6 van de Regio Deals. Binnen de 4^e tranche werken de betrokken gemeenten nauw en succesvol samen met maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven aan de maatschappelijke opgaven en het benutten van kansen in onze (eu-)regio. Mede dankzij de positieve

DATUM
22 april 2026

uitstraling en resultaten van deze samenwerking werd onze aanvraag binnen de 6^e tranche door het rijk gehonoreerd met € 10 mln. Rijksbijdrage. Ook de Provincie Limburg heeft € 5 mln. aan middelen toegevoegd, specifiek voor programmalijn 1 van tranche 6 die samen met Parkstad wordt ingericht. Deze Regio Deal aanvragen zijn een vliegwiel gebleken, die de samenwerking op Zuid-Limburgse schaal momentum en kracht gaf.

2. Samenwerking intensiveren & borgen

Noodzaak

De oprichting van SZL was noodzakelijk omdat regionale samenwerking in Zuid-Limburg versnipperd was, de gezamenlijke uitvoeringskracht ontoereikend bleek en de regio onvoldoende als één geheel richting het Rijk werd gepositioneerd. Door deze structurele knelpunten liepen kansen, middelen en slagkracht verloren. SZL biedt het organisatorische fundament om deze achterstand duurzaam in te lopen. Daarnaast zal SZL op korte termijn een overlegstructuur voor de regio voorstellen die rust brengt in de bestuurlijke overlegdrukte, zoals ook door het BRE-rapport geadviseerd.

Gelijk speelveld

Zuid-Limburg kent met de Stadsregio Parkstad al geruime tijd een vorm van subregionale samenwerking tussen de Parkstad (een Beekdaalen) gemeenten. Voor de overige gemeenten in Zuid-Limburg geldt dat er wat betreft regionale samenwerking nog een duidelijke achterstand in te lopen is.

Ook in andere regio's bundelen partijen steeds vaker hun krachten en investeren zij gezamenlijk. Om Zuid-Limburgse positie te versterken, moeten wij deze ontwikkeling volgen en krachtiger samenwerking. Dit is essentieel voor duurzame impact en toekomstbestendigheid van de regio.

Na de Regio Deals

Binnen de Regio Deal Zuid-Limburg en het vervolgprogramma "Nationaal Programma Vitale Regio's" (NPVR) blijft een efficiënt georganiseerde samenwerkingsstructuur een belangrijke voorwaarde om succes te kunnen boeken. Bovendien zijn gebundelde krachten en eensgezind optreden van belang om in de lobby richting het Rijk. De bewustwording in Den Haag van het unieke karakter van onze regio blijft een voortdurende opgave. In dit licht moet de stichting ook de toekomstige samenwerking op de Zuid-Limburgse opgaven borgen.

3. Stichting Samenwerking Zuid-Limburg (SZL)

Doel

De stichting heeft tot doel als vliegwiel te fungeren voor de sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van de regio Zuid-Limburg met respect voor de identiteit van de regio en door het faciliteren, stimuleren en intensiveren van de samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en het maatschappelijk middenveld.

SZL borgt concreet de noodzakelijke gezamenlijke uitvoeringskracht, coördinatie en continuïteit om de Agenda Zuid-Limburg daadwerkelijk te realiseren, door regionale partners te verbinden, processen te stroomlijnen en meerjarige samenwerking structureel te organiseren

DATUM
22 april 2026

Bestuurlijke geleding

In de stichting stuurt het voltallige bestuur (AB) op hoofdbesluiten en inhoudelijke richting en controleert zij het uitvoerend bestuur (DB). De tien gemeenten zijn als bestuurders daarmee in gelijkwaardigheid betrokken bij alle hoofdbesluiten. Er is geen onderscheid in grote of kleinere gemeenten, allen hebben dezelfde zeggenschap en een even groot stemrecht.

Samenstelling en taken

Het bestuur bestaat uit tien gemeenten, het doel is dat binnen twee jaar Multihelix partners toetreden. Denk aan kennisinstellingen, bedrijfsleven en/of maatschappelijke partners zoals woningbouwcorporaties. Het bestuur kiest uit haar midden het uitvoerend bestuur (DB), stelt de meerjarenbegroting en de jaarstukken vast. Het bestuur ziet toe op de algemene gang van zaken bij de stichting en op de realisatie van wat is afgesproken met het uitvoerend bestuur (DB).

De statuten voorzien in een uitvoerend bestuur (DB) van vier leden, te kiezen door en uit het voltallige bestuur met een zittingsperiode die gelijkloopt met de gemeenteraadsverkiezingen. Twee zetels zijn voor de grote steden, twee voor kleinere gemeenten.

De voorbereidende bestuurlijke kerngroep bestaat op dit moment uit vertegenwoordigers van Maastricht, Beekdaelen en Sittard-Geleen, en zal in elk geval als uitvoerend bestuur optreden t/m de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. Inmiddels loopt een procedure om vanuit het AB een 4^e lid van het uitvoerend bestuur (DB) te kiezen.

De taken van het uitvoerend bestuur (DB) zijn het adviseren over subsidieaanvragen binnen regelingen die het bestuur heeft vastgesteld. Verder behoren tot de taken het opstellen van de meerjarenbegroting, het voorleggen van de jaarbegroting en jaarstukken aan het bestuur, de benoeming van de directeur programmabureau inclusief de rol als Bestuurlijk Opdrachtgever, het opstellen van voortgangsrapportages en voorleggen aan het bestuur en zaken die verder niet aan het bestuur zijn opgedragen.

Programmabureau

Binnen de stichting is een ondersteunend programmabureau ingericht. Het programmabureau bestaat uit een multidisciplinair team met een directeur, programmacoördinatie, public affairs, communicatie en community building (lerend vermogen versterken). De onderliggende projecten zijn en blijven qua inhoud en realisatie in handen van de uitvoerende gemeenten. Het programmabureau is in die zin geen uitvoeringsorganisatie. Het programmabureau werkt met detacheringen vanuit de gemeenten die het Uitvoerend Bestuur (DB) vormen. Hieronder wordt uiteengezet wat het programmabureau de eerste 6 maanden zoal heeft ondernomen, onderverdeeld in enkele majeure taakvelden;

- Programmabureau voeren,
- Voorbereiding, uitvoering, monitoring en rapportage van Regio Deal projecten,
- Positionering NPVR en andere lijnen,
- Gezamenlijke regionale uitvoeringskracht versterken met o.a.
 - o Regionale lobby en PA,
 - o Community building en lerend vermogen,
 - o Optimalisatie overlegstructuren.

DATUM
22 april 2026

4. SZL - de eerste 6 maanden

a. Organisatieopbouw – HR, financiën & praktische zaken

De afgelopen maanden stonden voor een belangrijk deel in het teken van HR- en organisatieopbouw. Dit heeft onder meer geleid tot een organisatieplan, een directiereglement, het openstellen van vacatures en het werven van personeel. Die werving is inmiddels succesvol afgerond: alle openstaande functies zijn ingevuld. In de maanden maart, april en mei zijn de nieuwe collega's gestart in de rollen van Programmamanager grensoverstijgende kenniseconomie, Programmamanager toekomstbestendig landschap, Programmamanager vitale gemeenschappen, Bestuursadviseur, Learning Community Developer en Communicatieadviseur.

Op financieel vlak was het nodige werk te verzetten. Denk hierbij aan basale zaken zoals het openen van een bankrekening en inschrijven bij de KvK maar ook aan het contracteren van een accountant, onderzoeken van de BTW-plichtigheid, afspraken maken met de belastingdienst over aangiften van omzetbelasting, het maken van afspraken met de Regiokassier etc.

Met name in de eerste 3 maanden hebben enkele praktische zaken ook een beslag op de agenda gelegd. Het vinden van een geschikte kantoorlocatie en inrichten daarvan is hiervan een voorbeeld. Sinds 1 maart huist SZL in PITground te Sittard.

b. Kennismaking en zicht krijgen op regionaal ecosysteem

Parallel aan bovenstaande werkzaamheden hebben er veel kennismakingsgesprekken plaatsgevonden met belangrijke stakeholders binnen het regionale ecosysteem van Zuid-Limburg. Deze gesprekken waren gericht op het leggen van verbindingen, het verkennen van samenwerkingsmogelijkheden en het onderzoeken van eventuele subsidiëring. Een greep uit de organisaties waarmee is gesproken: Zuyd Hogeschool, Economic Board, ESZL, Rabobank, Euregio Maas-Rijn, LWV, Gezond Zuid-Limburg en CZ, Visit Zuid-Limburg en LEADER Zuid-Limburg.

In het bijzonder is in korte tijd een warme en constructieve relatie met de Stadsregio Parkstad opgebouwd, wat voorwaardelijk is voor een effectieve samenwerking op Zuid-Limburgs schaalniveau.

c. Regio Deal Zuid-Limburg I (tranche 4) – in control komen

Vanaf de start van de periode waarin SZL operationeel is geworden, november 2025, is het Programmabureau begonnen met het kennismaken met de 14 projecten en projectleiders binnen Regio Deal (tranche 4). Dit stelt ons in staat om tijdig en zorgvuldig grip te krijgen op het geheel aan projecten, projectleiders en projectpartners, doelstellingen, onderlinge samenhang, financiële voortgang etc. In zeer korte periode is het programmabureau "in control" gekomen.

Daarnaast worden projectrapportages systematisch doorgenomen, geëvalueerd en voorbereid voor bestuurlijke behandeling, waarna deze – conform de afspraken – worden doorgeleid naar het Rijk. Deze werkzaamheden vormen een kerntaak van het Programmabureau.

d. Regio Deal Zuid-Limburg II (tranche 6) – Inhoudelijke uitwerking, subsidieregeling & afstemming met Parkstad.

Eveneens vanaf de start in november is het programmabureau begonnen met de verdere uitwerken van Regio Deal II (tranche 6). Zo werd het convenant met het Rijk definitief afgesloten en is er gewerkt aan een subsidieregeling. Met de agenda Zuid-Limburg als uitgangspunt zijn de volgende programmalijnen vastgesteld:

DATUM
22 april 2026

1. Versnellen van de transitie naar een toonaangevende, grensoverstijgende circulaire innovatieve kenniseconomie;
2. Versterking van het unieke landschap met een duurzaam economisch perspectief en kwaliteit van leven;
3. Werken aan sterke en gezonde gemeenschappen.

Programmalijn 1 wordt samen met de Stadsregio Parkstad ingericht en uitgevoerd, waarbij de Provincie Limburg voor deze lijn ook middelen beschikbaar stelt. Dit veel ambtelijk voorwerk, een strak vastgesteld proces en heldere afstemming met de Stadsregio Parkstad en de Provincie Limburg. Met name de bestuurlijke afstemming tussen de beide regiobureaus enerzijds en de Provincie Limburg anderzijds nam tijd in beslag.

Voor deze lijn is in totaal €15mil aan subsidiegelden beschikbaar (€5mil vanuit SZL, €5mil vanuit Parkstad en €5mil van de Prv Limburg). Het programmabureau een actieve rol gespeeld om de regio te enthousiasmeren voor de subsidiemogelijkheden. Dit heeft geleid tot maar liefst 27 aanvragen, met een totale aanvraag €24mil aan subsidiemiddelen. Deze worden nu allemaal inhoudelijk beoordeeld en van advies voorzien, waarna beide regiobureaus en de Provincie Limburg gezamenlijk bestuurlijk de aanvragen zullen besluiten over de aanvragen.

Binnen *Programmalijn 2* pakt het programmabureau een actieve rol om met de 10 deelnemende gemeenten en externe partners te komen tot subsidieaanvragen die ook passen binnen de met het Rijk afgestemde thema's. Denk hierbij aan functietransformatie voor agrarisch en cultuurhistorisch erfgoed, het toevoegen van landschapselementen, biobased bouwen en vezelteelt etc. Voor deze programmalijn is €1,9mil aan subsidiegelden beschikbaar. De verwachting is dat het merendeel van de aanvragende partijen in het najaar 2026 goede subsidieaanvragen kunnen indienen.

Programmalijn 3 zit overzichtelijker in elkaar. Hier is afgesproken dat de beschikbare subsidiemiddelen van €2,9mil evenredig verdeeld worden over de 10 deelnemende gemeenten. Het programmabureau pakt ook hier een actieve rol om samen met alle individuele gemeenten tot kwalitatief goede subsidieaanvragen en projectvoorstellen te komen. Verwachting is dat ongeveer de helft van de gemeenten vóór de zomer 2026 stevige projectaanvragen kunnen indienen, en de rest in het najaar 2026 zal volgen.

Voor alle programmalijnen geldt; de beschikbare middelen moeten in 2026 worden gealloceerd.

e. Economische propositie Zuid-Limburg

Het bestuur van Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) heeft opdracht gegeven aan de twee regiobureaus (zijnde SZL en Stadsregio Parkstad) om een economische propositie op te laten stellen. Dit adviestraject wordt gefinancierd vanuit de Provinciale bijdrage aan de regio deals.

Centrale vraag is hoe Zuid-Limburg zich, gegeven de vastgelegde ambitie in de Agenda Zuid-Limburg, de komende 15 jaar kan ontwikkelen tot een duurzame en concurrerende economische regio door strategisch gebruik van bestaande en opkomende economieën, waardeketens en grensoverstijgende ecosystemen te maken, op een zodanige manier dat de samenleving zich in balans kan ontwikkelen. Het is van groot belang is dat Zuid-Limburg één samenhangend en kansrijk economisch verhaal neerzet. Deze opdracht loopt en wordt uiterlijk Q2 2026 uitgewerkt tot een concrete propositie in samenwerking met Buck Consultants.

DATUM
22 april 2026

f. NPVR – positionering, “plan van de regio” en afstemming met het Rijk

Het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) is een langjarig initiatief van het Rijk om de leefbaarheid, voorzieningen en toekomstkansen in elf specifieke regio's aan de randen van Nederland te versterken. Zuid-Limburg is één van deze regio's. Burgemeester van Beekdaelen, Eric Geurts, fungeert als bestuurlijk aanspreekpunt voor de NPVR-regio Zuid-Limburg. Het NPVR fungeert als natuurlijke opvolger van de Regio Deals.

Stichting SZL is steeds steviger verankerd in de governance-structuur rondom het NPVR. Dit komt onder andere ten goede in het “plan van de regio”, dat als een soort kopnotitie van de Agenda Zuid-Limburg wordt opgesteld en feitelijk als NPVR-agenda gaat dienen. Dit “plan van de regio” vormt essentieel onderdeel van de afspraken die met Rijk worden gemaakt m.b.t. de langjarige NPVR investeringslogica. Dit “plan voor de regio” ligt er inmiddels als conceptversie en wordt op korte termijn, met input van het Rijk en de regio, naar een definitieve versie omgeschreven.

g. Bestuurlijke overlegdrukte Zuid-Limburg – optimalisatie n.a.v. BRE rapport

Een van de doelstellingen van SZL is om rust aan te brengen in de (bestuurlijke) overlegdrukte in Zuid-Limburg. Onder andere het BRE rapport concludeerde dat er in Zuid-Limburg veel overlegstructuren zijn, maar dat deze onvoldoende effectief zijn. Eerste stap hierin is het verkrijgen van overzicht; wat voor overleggen zijn er allemaal in Zuid-Limburg? Een eerste, nog ontoereikende, benadering laat zien dat er zo'n 100 bestuurlijke & ambtelijke overlegstructuren zijn. Enkele van die overlegstructuren kennen eenzelfde deelnemersveld. Kortom, er is voldoende aanleiding voor het maken van een optimalisatie en efficiëncyslag. Het Programmabureau doet hier in 2026 een aantal voorstellen, al dan niet gekoppeld aan NPVR.

h. Community-building & lerend vermogen

SZL heeft als enige regiobureau in Limburg een toegewijde professional op het vlak van community building en lerend vermogen. Doel is om het lerend vermogen te versterken; wat gebeurt er zoal in en buiten de regio en waar we kunnen we lessen uit trekken. Zo kunnen we steeds concreter en effectiever te werk gaan. Een eerste aanzet hiertoe was het community-event dat op 17 december plaatsvond in Geleen, toen nog door de traineegroep georganiseerd. In april, direct na de start van de Learning Community Developer vond hiervoor een 2^e succesvolle bijeenkomst plaats in Eijsden-Margraten. Deze bijeenkomsten vormden ophaalmomenten, een uitgebreid plan volgt in Q3 2026, met inachtneming van o.a. de monitoring van projecten.

i. PA & werkbezoeken

Doel is om voor de zomer 2026 een volwaardige Public Affairs strategie vast te stellen met als uitgangspunt de Zuid-Limburgse kanen, opgaven en samenwerking. Daarmee willen we niet alleen reactief aansluiten bij bestaande initiatieven, maar ook proactief het gesprek in de regio vormgeven. Dit past bij onze ambitie om een zichtbare, verbindende en richtinggevende rol te spelen. Hierop vooruitlopend heeft SZL al een aantal zeer waardevolle acties ondernomen.

Zo zijn er werkbezoeken voor een aantal van de Regio Deal projecten georganiseerd. Onder andere de projecten Textiel Innovatie Maastricht en Maastricht Region werden door een groot gezelschap aangedaan. Doel is om op termijn ook werkbezoeken te organiseren voor een bredere doelgroep, waaronder raadsleden van de deelnemende gemeenten.

Ook op het gebied van lobby, belangenbehartiging en relatiebeheer is proactief actie ondernomen. In april vond een werkbezoek voor 1^e en 2^e Kamerleden plaats, gezamenlijk met de gemeente Eijsden-Margraten georganiseerd. Daarbij is uitgebreid gesproken over de Zuid-Limburgse kansen en opgaven, en de samenwerking in de regio. Onder andere het bedrijf SBE, dat onderdelen voor de Einstein Telescoop produceert, werd aangedaan.

DATUM
22 april 2026

Ten slotte zijn de beide directeuren van de regiobureaus (SZL en Parkstad) gezamenlijk naar Den Haag afgereisd om kennis te maken met enkele topambtenaren bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De inhoudelijke maar zeker ook symbolische waarde van deze afspraak was groot. Dit werd ook herkend aan de zijde van het Rijk. Ook hier werd stevig ingezet op Zuid-Limburgs perspectief.

5. Impact & monitoring

In opdracht van de Open Universiteit, en in samenwerking met de UM en de Provincie Limburg start op korte termijn een PhD traject om naar de Regio Deal gebieden in Limburg te kijken, met specifieke aandacht voor het lerend vermogen tussen de regio's. Ook SZL is bij dit traject aangehaakt.

Daarnaast hebben SZL en Stadregio Parkstad het onderzoeksbureau RIGO gecontracteerd voor de meer kwantitatieve effectmetingen van de Regio Deals. RIGO heeft dit type onderzoek in Parkstad en midden-Limburg al eerder succesvol ondernomen.

Daarnaast heeft SZL als enige regiobureau de functie van Learning Community Developer, specifiek voor het programmeergebied van westelijk Zuid-Limburg. Doel hiervan is om van onderop het lerend vermogen in de regio aan te jagen, breder dan de Regio Deals.

6. Financiën

SZL ontvang voor het programmeren, coördineren en uitvoeren van de Regio Deals zgn. VAT-middelen van het rijk. Deze VAT-middelen worden uitgesmeerd over de looptijd van de Regio Deals en zijn na 2030 niet meer beschikbaar. De 6^e tranche is immers ook de laatste tranche van de Regio Deals. Aan de natuurlijke opvolger van de Regio Deals, te weten NPVR, zijn vooralsnog beperkte middelen gekoppeld.

Daarnaast is ook de inwonerbijdrage van de 10 deelnemende gemeenten een belangrijke batenstroom. Deze is bij oprichting van de stichting vastgezet op €1,- per inwoner per gemeente en specifiek gekoppeld aan de genoemde Regio Deal werkzaamheden.

Gelet op de gewenste inhoudelijke verbreding van SZL, het opdrogen van de zgn. VAT-middelen na eindigen van de Regio Deals en het gebrek aan NPVR-middelen, heeft het Algemeen Bestuur van de stichting, in overleg met de 10 deelnemende gemeenten, besloten om de inwonerbijdrage vanaf 1-1-2027 te verhogen naar €2,- per inwoner.

7. Vooruitblik

In de resterende maanden van 2026 richt SZL zich op de verdere voorbereiding, besluitvorming en uitvoering van de projecten binnen Regio Deal tranche 6, evenals het opstellen en aanleveren van de voortgangsrapportages van de lopende Regio Deal-projecten. Daarnaast wordt het definitieve Plan voor de Regio voor het NPVR opgeleverd en wordt de economische propositie voor Zuid-Limburg vastgesteld. Ook worden voorstellen uitgewerkt om meer rust en structuur aan te brengen in de bestuurlijke overlegdrukte, en wordt een regionale Public Affairs-agenda vastgesteld.

Tot slot organiseert SZL een raadsinformatiebijeenkomst op 24 juni 2026 en opnieuw in het najaar om de gemeenteraden tijdig en volledig te blijven informeren

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de voortgang van de stichting Samenwerking Zuid-Limburg, en de activiteiten van de stichting gedurende de eerste 6 maanden na start.